

„MINDENKI ELKEZDTE VALAHOL”

A TÁMOP 3.1.5. PEDAGÓGUSKÉPZÉS TÁMOGATÁSA C. PROJEKT MENTOR-GYAKORNOKI PROGRAMJÁNAK TAPASZTALATAI

Simon Gabriella

Oktatókutató és Fejlesztő Intézet

simon.gabriella@ofi.hu

Keretrendszer, kontextus, a téma aktualitása

- OECD – az oktatás eredményessége, a tanár (pedagógus) kulcsszereplő, első évek tapasztalatai, korai pályaelhagyás (Teachers Matter, 2005);
- EU– Lisszaboni stratégia, lifelong learning; Oktatás és Képzés, 2010; Oktatás és Képzés 2020;
- Oktatáspolitikusok kézikönyve (Handbook, 2010) - támogatás: szakmai és személyes, közösségi beilleszkedés; támogatás alrendszerei: mentor, szakértők, társak, önelemzés;
- Gondoljuk újra az oktatást (Rethinking Education, 2012) – bevezető program szükségessége;
- Folyamatos szakmai fejlődés

Törvényi háttér

- 2011. CXC tv. A nemzeti köznevelésről;
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelete Nemzeti alaptanterv kiadásáról;
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet;
- 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelete tanári felkészítés közös követelményeiről;
- 326/2013 (VIII. 30.) EMMI rendelet a pedagógusok előmeneteli

Célcsoport, célok

- TÁMOP 3.1.5/12-2012-0001 Pedagógusképzés támogatása kiemelt projekt: Az Oktatási Hivatal, az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft., valamint az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet konzorciuma - Mentor-gyakornok pilotprogram;
- OH - 194 fő mentorált gyakoronok, 122 fő mentor; Próba-minősítővizsga tapasztalatai: kísérleti csoport: 132 fő mentorált gyakoronok, 111 fő mentor; kontroll csoport: 138 fő gyakoronok;
- OFI-s programelem - 45 gyakoronok, 22 mentor;
- Deklarált cél: a gyakoronok felkészítése a sikeres minősítővizsgára, támogatás 10 hónapon keresztül, a szakmai identitás formálása, fejlődésének támogatása;
- További cél: a mentori tevékenység tudatosítása, erősítése, rendszerszerűvé és koherenssé tétele, kollaboratív tanulás, tudásmegosztás, multiplikáció

Munkafolyamat

- Szakirodalmi áttekintés, Elméleti koncepció, Munkaterv, Képzés, Támogatás 10 hónapon keresztül (blended, távoktatásos);
- Dokumentumsablonok (tervezés – PSZFT; Mentori terv; naplók);
- Dokumentálás – jegyzőkönyvek és reflektív naplók; reflexiók – a tevékenységekre, a szakmai személyiségre, a kapcsolatra);
- Dokumentumok jellege: a pilotév elemeinek előkészítése + állandó elemek, követő dokumentáció;
- Online tanulási környezetben: Mentori és Gyakornoki napló I-III., szakirodalom, jogszabályok, fórumok, egyéni üzenetek, tutorálás, tutori csoportok

Tevékenységek

- Jelenléti (képzés, műhelyek) és online (online tanulási környezet, webinárium, fórumok, személyre szóló üzenetek);
- Munkaformák: egyéni, csoport (gyakornok, mentor, tutor)

Újszerűség

- PSZFT (szakmai célok, kompetenciaterületek, sikerkritériumok, irányok, tevékenység, eredmények hatása), Mentori terv;
- Reflexiók (célokra, tevékenységekre, együttműködésre, szakmai személyiségre) - 3 alkalommal;
- Tutorálás – mentorok és gyakoronok képzésben kialakult, intézménytípusok szerinti csoportjai

Kutatás, eredmények

Kvantitatív módszerek

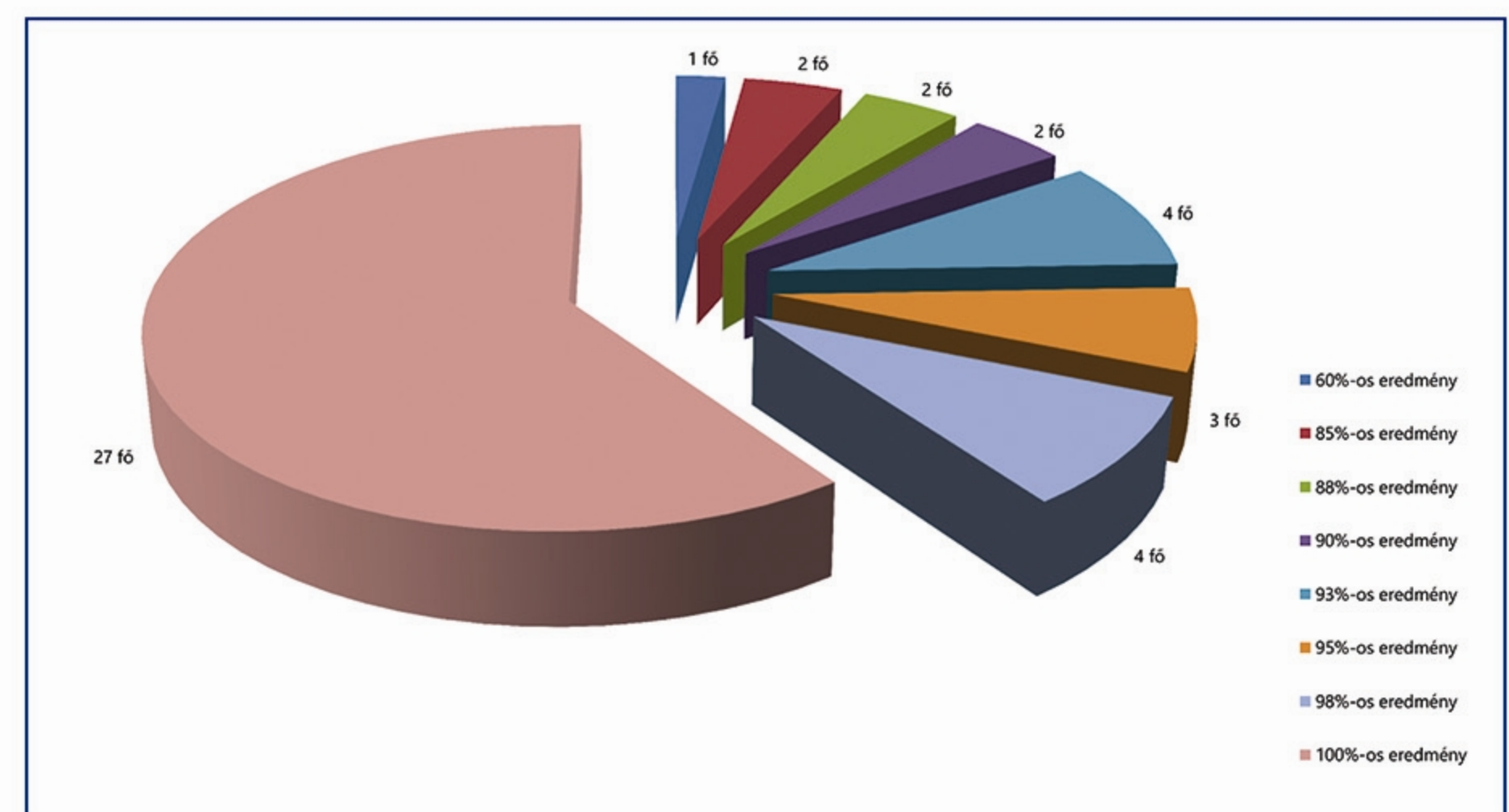
- Bemeneti kérdőívek (gyakornokok) – magas kompetenciaértékek;
- Kimeneti kérdőívek (gyakornokok) - reálisabb kép, vs. minősítővizsga eredményei;
- Kiemelten fejlesztendő terület: informális szakmai kommunikáció, szakmai közösségekbe illeszkedés, szakmódszertani tudás fejlesztése, saját mérőeszközök készítése, fejlesztési tervek elkészítése különleges bánásmódot igénylő gyermekek/tanulók részére;
- Fejlődés: a kompetenciákra való tudatosabb reflexió és a tudatosabb szakmai önértékelés, kapcsolat a mentorral, információáramlás, intézményi beilleszkedés; 6.7.8. kompetenciák (Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése; Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás; Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért);
- Kimeneti kérdőívek (mentor) – képzés, jelenléti műhelyek, online tanulási környezetben végzett tevékenységek értékelése, mentori tervező munka tapasztalatai, egymás közti információáramlás, mentor-gyakornok kapcsolat elemei, mentor-tutor kapcsolat elemei;

Kvalitatív módszerek

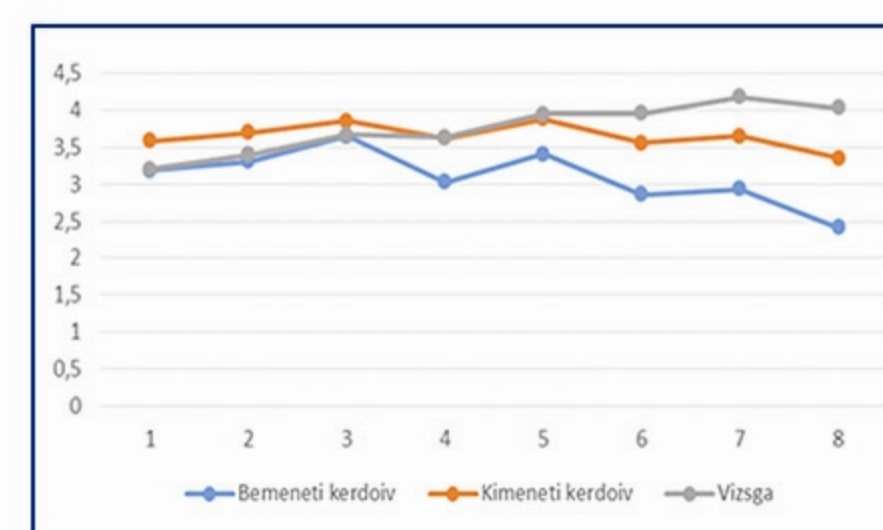
- Interjúk (két alkalommal, gyakoronok) – félig strukturált szakmai interjúk;
 - első interjúsorozat: pályaválasztási motiváció, a munkakeresési tapasztalatok és a pilot programmal kapcsolatos kezdeti vélemények;
 - második interjúsorozat: portfóliókészítés, a minősítővizsgára való felkészülésről a pilotév értékelése;
- Dokumentumelemzés (négy alkalommal) – reflektív naplók (jellegzetességek, összefüggések feltárása)

Ábrák

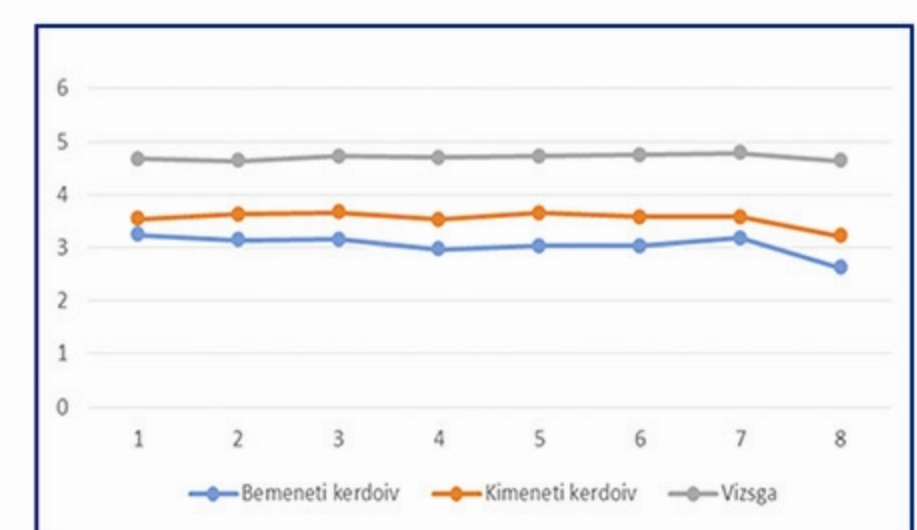
A minősítővizsga eredményei

Kompetenciaértékek

óvodai gyakoronok

iskolai gyakoronok

Javaslatok

- Mentor – gyakoronok: azonos szak
- Azonos intézmény
- Maximum 2 gyakoronok
- Mentor óraszámának csökkentése
- Mentorok számára konzultációs lehetőségek biztosítása vö. tutorok
- Támogatás elemei: PSZFT és Mentori terv (szükséglet alapú vs. diagnosztikus), mentori szerepelvárások tisztázása
- Reflektivitás erősítése vö. jegyzőkönyvek objektivitása